

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 27 januari 2020
Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van de leden Kwint en Laçin (beiden SP) over het bericht dat de lucht op achterstandsscholen vuiler is

Primaire Onderwijs
17888291
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Hierbij zend ik u, mede namens de minister voor Milieu en Wonen, het antwoord op de vragen van de leden Kwint en Laçin (beiden SP) van uw Kamer inzake het bericht dat de lucht op achterstandsscholen vuiler is.

Onze referentie
17888291

Uw brief van
15 november 2019

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2019Z22243.

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

Antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden Kwint en Laçin (beiden SP) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media en de minister voor Milieu en Wonen inzake het bericht dat de lucht op achterstandsscholen vuiler is (ingezonden d.d. 15 november 2019).

1

Wat vindt u van de conclusie van het onderzoek van OneWorld en De Groene Amsterdammer dat kinderen op achterstandsscholen ongezondere lucht inademen? 1)

Het kabinet vindt schone lucht van levensbelang.¹ Daarom werken we met het Schone Lucht Akkoord, samen met decentrale overheden, aan het verbeteren van de buitenluchtkwaliteit voor iedereen. Daarnaast werken we samen met decentrale overheden aan het, waar nodig en wenselijk, versterken van het beleid rondom kwetsbare bestemmingen zoals scholen. Ik vind het belangrijk dat kinderen onderwijs krijgen in een gezonde en veilige omgeving.

Waar ik niet in mee kan gaan is de algemene conclusie zoals geschetst in de vraagstelling. Gemeenten en scholen kunnen geld krijgen om risico's op onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan. Op basis van de onderwijsachterstandenindicator van het CBS ontvangt ongeveer de helft van de basisscholen in Nederland hier in meer of mindere mate geld voor.

Bij navraag bij de Gemeente Amsterdam geeft de gemeente aan dat zij zich niet herkent in de feitelijke constatering en het verband dat in het artikel wordt gelegd.

2

Hoeveel fijnstofzones zijn er op dit moment in Nederland en waar bevinden deze zones zich? En wordt periodiek opnieuw bekeken waar deze zones liggen?

In het onderzoek van OneWorld en de Groene Amsterdammer wordt de term 'fijnstofzone' gebruikt voor gebieden die onder de Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit vallen. Deze richtlijn wijkt af van het landelijke Besluit gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit, doordat het besluit zich beperkt tot locaties waar de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit worden overschreden. Beide richtlijnen hebben alleen betrekking op nieuwe locaties en substantiële uitbreidingen van bestaande locaties, en hebben geen betrekking op bestaande bestemmingen. Het RIVM brengt jaarlijks met metingen en rekenmodellen de luchtkwaliteit voor geheel Nederland in kaart. De term 'fijnstofzone' wordt niet gebruikt. Er zijn geen cijfers bekend over de hoeveelheid en ligging van gebieden die onder de Amsterdamse Richtlijn of het Besluit gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit vallen.

3

Hoeveel scholen (basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal basisonderwijs en middelbaar onderwijs) staan in een fijnstofzone? En waar staan deze scholen specifiek?

Er zijn mij geen landelijke gegevens bekend over de fijnstofconcentratie per school.

4

Hoeveel van deze 'fijnstofscholen' blijken achterstandsscholen te zijn op basis van

¹ Kamerstukken II, 2018-19, 30175 nr. 339.

de achterstandsscores van het CBS, zoals ook in het artikel wordt aangehaald?
Waar staan deze scholen specifiek?

Onze referentie
17888291

Zie antwoord op vraag 3.

5

Hoeveel van het aantal fijnstofscholen in totaal hebben een fijnstofinstallatie om de lucht te filteren? En hoeveel van die scholen hebben een luchtfilteringssysteem met een F9-filter? En hoe is dit specifiek voor achterstandsscholen?

Er zijn mij geen landelijke gegevens bekend van scholen met een luchtfilteringssysteem. Het is aan scholen en gemeenten om te zorgen voor optimale onderwijshuisvesting.

6

Heeft elke gemeente waar zich een fijnstofzone bevindt, een subsidieregeling voor scholen om hun tegemoet te komen in de kosten voor een luchtfilteringssysteem? Zo ja, hoe zien deze regelingen eruit en zijn deze volgens u voldoende? Zo nee, welke gemeente(n) niet en waarom niet?

Bij navraag bij de Gemeente Amsterdam is aangegeven dat de gemeente de installatie van fijnstoffilters grotendeels subsidieert, evenals het regulier vervangen van de filters. Het is mij niet bekend in hoeverre andere gemeenten subsidies hebben voor luchtfilters, want er is geen landelijke registratie van subsidieregelingen voor luchtzuiveringssystemen bij scholen.

7

Bent u het ermee eens dat het verhaal in het artikel over 'hoe de kinderen van hoogopgeleide ouders opeens wél schone lucht kregen' goed weergeeft hoe segregatie in ons onderwijs er in de praktijk uit ziet? Kunt u uw antwoord toelichten?

Bij navraag bij de Gemeente Amsterdam is aangegeven dat er plannen in ontwikkeling waren om de Rosaschool op korte termijn te verhuizen naar een andere plek. In afwachting hiervan heeft de school besloten om onderhoud uit te stellen. Op het moment dat duidelijk werd dat de verhuisplannen niet op korte termijn zouden worden gerealiseerd, is alsnog besloten de filters te installeren. Dit viel samen met het besluit om hier leerlingen van de montessorischool tijdelijk te huisvesten.

8

Vindt u het rechtvaardig en acceptabel dat het uitmaakt waar je naar school gaat of je al dan niet schone lucht inademt, en dat hieraan sociaaleconomische ongelijkheid ten grondslag ligt? Kunt u uw antwoord toelichten?

Zie antwoord onder vraag 1.

Daarbij is vanuit de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap budget beschikbaar om onderwijsachterstanden tegen te gaan. Ook de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft budget ter beschikking gesteld aan gemeenten om gezondheidsachterstanden aan te pakken. Daarnaast hebben verschillende gemeenten een geïntegreerde aanpak om de verschillen in gezondheid en levensverwachting te verminderen.

9

Vindt u dat het tijd is om concrete maatregelen te nemen tegen segregatie in ons onderwijs, omdat segregatie steeds verder toeneemt, met alle gevolgen van dien, waaronder gezondheidsverschillen? Zo ja, welke concrete maatregelen gaat u nemen en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

We hebben in de afgelopen jaren een toenemende segregatie naar sociaaleconomische status (ses) in het onderwijs gezien.² De belangrijkste verklaring voor schoolsegregatie is woonsegregatie.³ Op lokaal niveau hebben gemeenten en schoolbesturen de verantwoordelijkheid om afspraken te maken over het tegengaan van onderwijsachterstanden. De Inspectie van het Onderwijs heeft naar aanleiding van de motie Van Dijk geïnventariseerd hoe gemeenten hier uitvoering aan geven.⁴ Dit rapport is onlangs vastgesteld en wordt binnenkort aan uw Kamer toegezonden.

Onze referentie
17888291

10

Bent u bereid om schoolbesturen van scholen die in een fijnstofzone liggen of daartegenaan, in te lichten over fijnstof, over de gevolgen daarvan voor kinderen en personeel en over welke mogelijkheden er zijn om de aanwezigheid van fijnstof binnen de school te beperken? Zo nee, waarom niet?

Momenteel werk ik aan een wetsvoorstel waarin de verplichting voor gemeenten is opgenomen om een meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP) op te stellen. Ik ben in overleg met de PO-Raad, VO-raad en VNG over hoe bij het vaststellen van het IHP rekening kan worden gehouden met de gezondheidsaspecten van kinderen en personeel op scholen. Ik zie geen toegevoegde waarde van een aparte campagne gericht op de aanpak van fijnstof op scholen.

11

Bent u tevens bereid op landelijk niveau maatregelen te nemen, zodat kinderen en onderwijspersoneel niet langer in klaslokalen ongezonde lucht met fijnstof inademen? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Zie antwoord op vraag 10.

- 1) <https://www.oneworld.nl/mensenrechten/onderzoek-de-lucht-is-vuiler-op-achterstandsscholen/>

² Inspectie van het Onderwijs (2019) Hoofdpijnen – De Staat van het Onderwijs 2019. Utrecht.

³ Inspectie van het Onderwijs (2018) Technisch Rapportage Onderwijskansen en Segregatie – De Staat van het Onderwijs 2016/2017. Utrecht.

⁴ Kamerstukken II, 2017-18, 32824 nr. 208.